

הבוררות היא על שאונה מיליארד לירות -

והמדינה טוענת שהבורר קיבל שוחד מהצד השני

שוחד לבורר?

פרקליט גורנברג
אלף דולר ליום

ידי נציגה היקר, עורך-הדין גולדנברג, בבקשה לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. המדינה מבקשת לבטל את הבוררות ולא למנות בורר חליף, ולקבוע כי נושא הי סיכסוך לא יידון בבוררות.

העילה המיידית, שגרמה לבקשה זו, היתה גילוי שנודע למדינה רק ב-4 ביוני השנה, כאשר פרופסור פטריק ניל, יושב-ראש הבוררות, הודיע לצדדים, כי צייס קיבל כבר בשנת 1980, לפני שהחלה הבוררות, סכום של 10 אלפים דולר מידי חברת הנפט, עבור הסכמתו לשמש בורר מטעמה, וכי סכום זה ינוכה משכרו בבוררות.

דבר התשלום הנזכר הוסתר עלי-ידי החברה ממדינת-ישראל במשך יותר משנ-תיים, וככל הנראה לא גילה הפרופסור תשלום זה גם לחבריו הבוררים... על הי צדדים להסכם הבוררות חלה החובה להודג בתוס'לב ובדרך מקובלת... ועליהם לי הימנע מלפעול בדרך שיש בה כדי להי טות את דעתו של בורר, לטובת עמדתו, שלא באמצעים הלגיטימיים המקובלים.

אדם זועם

מאוד

ב בקשות מסוג זה אין זה מקובל כי הבורר משיב בתצהיר מטעמו. בדרך כלל, הוא משאיר את ההתדיינות בין הצדדים עצמם. אולם פרופסור צייס אינו דמות בלתי-מוכרת, והוא שלח לבית-המשפט בישראל תצהיר המשתרע על 17 עמודים, שבו הוא מפרט את עברו, הישגיו האקדמיים, התפקידים שאותם מילא במשך השנים, ואת עמדתו בקשר להאשמה הנזכרת.

זהו תצהיר של אדם זועם מאוד, אשר צל כבד הוטל על התנהגותו ואופיו. באמצעות עורך-הדין דן כהן, שהיה בעבר שופט-מחוזי בעצמו, הצהיר הפרופסור: "אין לי כל עניין, ולא יצרתי לעצמי כל דיעה בנושאי הסיכסוך בין מדינת ישראל וחברת דורט אקספלווריישן... אני מוסר תצהיר זה מכיוון שהאשמות קשות המטילות דופי ביושרי האישי והמקיץ צועי, הוטחו בי, אין כל בסיס להאשמות אלה... הן חסרות-שחר, במשך 35 השנים של חיים מיקצועיים וציבוריים שלי, לא הוטל הצל הקל ביותר על אופיי, התנהגויותי או יושרי. האשמות חסרות-בסיס אלה, שכבר הפכו לנושא עיתונאי, צריכות להי דחות מייד וללא היסוס."

ממשך הפרופסור ומפרט את תולדות חייו, הוא סיים בהצטיינות את אוניברסיטת הארוורד ואת בית-הספר למישפטים

השופט ויתקון
לא הביע דיעה

מנוחות, פחות או יותר, במקומות שונים בעולם, ומדינת-ישראל ונציגיה לא טענו דבר נגד הבורר שבחברה חברת-הנפט האמריקאית, פרופסור אברם יוסף צייס (61), כעת לפתע, התעוררו איתו בעיות.

"זמן מה אחרי תחילת הבוררות, התברר למדינת-ישראל כי לפרופסור, שמונה על-ידי חברת-הנפט כבורר, היו קשרים קודמים עם באי-כוח המשיבה, מזמן עבודתם באותה תקופה במחלקת-המדינה בממשלת ארצות-הברית. ומלבד זאת עבד הפרופסור אחרי סיום עבודתו במחלקת-המדינה, ב" מישרד פרקליטי החברה, אשר אחד משותרי פתו (מר פלדמן) הינו "שותף בחברה". נטעו בבקשת המדינה להפסיק את הבוררות.

התערב

בחקירת עדים

ב "אותו שלב, סברה המדינה כי אין מקום להתנגד להמשך כהונת הפרו-

בורר צייס
10 אלפים דולר מקדמה

סור כבורר, בהניחה כי למרות הקשרים הקודמים הללו, ינהג בהגינות וללא משוא-פנים בבוררות, טוענת המדינה.

אך כבר במהלך הבוררות התגלה כי: "המשיב נהג באופן בלתי הולם את מעמדו כבורר, בכך שהשמיע דברים במהלך הבוררות, שאינם מבוססים על חומרי-הראייה שחויג, ושאינם כגדר "ידיעה שיפוטית", וכך שהתערב בחקירת-העדים בי אופן ובמידה החורגים מן המקובל, תוך גילוי נטייה לעניינה של המשיבה". תוך כל זאת טוענת היום מדינת-ישראל, על-

עיתים נדירות מוצא את עצמו פרופסור מכובד למישפטים מאוניברסיטת הארוורד נאשם על-ידי מדינת-ישראל בנטילת שוחד, במשוא-פנים בבוררות וב-התנהגות בלתי-הולמת.

אבל, כאשר נושא הבוררות הוא כ-35 מיליון דולר, הכל אפשרי. ב-15 ביוני השנה הודיע היועץ-המשפטי טי של מדינת-ישראל לבא כוחה של חברת הנפט דורט אקספלווריישן 76, כי עקב הפרה יסודית של החוזה מצידה, מבטלת מדינת ישראל את הסכם הבוררות בין השתיים, והבוררות בת השנתיים המתנהלת בלונדון, ישראל וניו-יורק, הסתיימה.

העיתוי של מיכתב זה היה מעניין במיוחד. הוא בא אחרי שכמעט הסתיים מועד הבוררות האחרון, ביוני 1982 בלונדון. בשלב זה שבו כבר נערכו עשרות ישיבות, נשמעו עדים רבים ונכתבו אלפי עמודי פרוטוקול, היה כבר המצב המישפטי של המתדיינות די ברור. בשלב זה מהססים בתי-המשפט לבטל בוררות, מן כיוון שהם חושדים כי הצד הפונה חרש שש מהפסד בפסק הבוררות.

אם תפסיד מדינת-ישראל היא עלולה לשלם סכומי פיצויים וניזקין בסך של כ-35 מיליון דולר.

קשרים

קודמים

מ קורו ש" הסיכסוך הוא חוזה שנערך ב-1975 בין מדינת-ישראל וחברה אמריקאית, שבו מסרה המדינה זכויות לי-חיפוש-נפט בחלקים בדרום-סיני והמדף היבשתי שלי, לחברה האמריקאית.

באותו זמן עוד לא חלם איש על ביי קורו של הנשיא סאדאת בישראל ועל הי תוצאות האפשריות של שלום והחזרת שטחים, וכמנהג בעל-בית, מכרה מדינת ישראל זכויות לא לה בסיני. כאשר התברר ב-1980, כי ישראל לא תוכל לספק את הזכויות שמכרה, וכי סיני חוזרת לרבי-בנות מצרית, נתגלע הסיכסוך.

בחוזה המקורי בין השתיים, נכתב כי כל סיכסוך יוצא לבוררות זבל"א. כלרי מר, לבוררות שבה ממנה כל אחד מהצדדים בורר משלו, והשניים יחדיו בוחרים את הבורר השלישי.

כאשר התברר כי אין מגו מהתדיינות, הוסכם על בוררות, מדינת-ישראל, שייחשה חשיבות רבה לבוררות זו, מינה תה כבורר מצידה את השופט-העליון לשעבר, אלפרד ויתקון, נציגה של המדינה, המופיע בשמה בבוררות הוא עורך-דין ד"ר אמנון גולדנברג, נשיא-לישכת עורכי-הדין בישראל.

בגלל הסכום העצום הכרוך בתביעה, החליטה המדינה כי מוטב שייצג אותה עורך-דין נודע, המומחה בסוגיות אלה, ולא אחד הפרקליטים הרבים המשרתים בשירות-המדינה.

גולדנברג מקבל, עבור שירותיו, סכום העולה על אלף דולר ליום, וכמובן הוצאות.

כשנתיים וחצי התנהלה הבוררות על מי-

שלה. הוא היה מתמחה אצל השופט העליון הנודע, פליקס פרנקפורטר. במילחמת העולם השנייה שירת בכוחות ארצות-הברית ביפאן ובאירופה. בקרב על הסאאר בגרמניה נפצע, וקיבל שני עיטורים על אומץ-ליבו. הנשיא קנדי מינה אותו לתפקיד היועץ-המשפטי של מישר-ההחזק של ארצות-הברית. הפרופסור שימש כיושב-ראש ועד דות בינלאומיות רבות, ואף היה בורר בי כמה בוררות בינלאומיות חשובות. הפרופסור אינו מכחיש כי הוא מכיר את נציגי חברת-הנפט, שאחד מהם היה תלמידו של אוניברסיטה. כאשר התמנה מיד שלו ביוניברסיטה, כאשר התמנה פרופסור צייס לתפקידו במישר-ההחזק האמריקאי, המליץ על אחדים מהסטודנטים המבריקים שלו למשרות שם, וכן גם על תלמיד זה. במשך שנה שלמה, אחרי שיחוררו משרות-המדינה, עבד עבור מישר-הנפט עורכי-הדין הנידון, אך היתה זו עבודה חד-פעמית בעניין מיסים מסוים, והוא קייבל שכר-חודשי עבור עבודה זו.

הדרך

האתית ביותר

ב אשר לבוררות הנוכחית, התקשר אליו נציג החברה האמריקאית ב-1979 ושאל אותו, אם יסכים לקבל עליו את תפקיד הבורר בסיכסוך עם מדינת-ישראל. פרופסורים רבים נוהגים לקבל עבודות שונות לתקופת החופשות האקדמיות, ו" גם פרופסור צייס היה מוכן לקבל עליו את תפקיד הבורר. אך כיוון שבאותה עת עוד לא היה ברור אם הבוררות תתקיים בכלל ומתי תחל, הוסכם בין הצדדים כי חברת הנפט תיתן לצייס סכום של עשרת אלפים דולר פיצוי על ביטול זמן וזיאתור על תעסקות אחרות, אם בוררות זו לא תצא לפועל.

זה היה שכר הסכמתו של הפרופסור לשמש כבורר. אם לא תצא הבוררות לי פועל, יישאר הסכום כפיצוי בידי הפרו-פסור, ואם תצא הבוררות לפועל והוא יש תתף בה, ינוכה סכום זה משכרו כבורר. העתק של צ'ק זה נמסר על-ידי החברה, בין יתר המיסמכים, כבר בתחילת הבוררות. אולם הפרופסור שכח על כל העניין, ורק כאשר הזכירה לו החברה השנה, כי יש לנכות סכום זה משכרו כבורר, סיפר זאת הוא עצמו ליושב-ראש הבוררות, אז קמה הצעקה, ובעיקבותיה בקשות ביטול-הבוררות וההאשמות הכבדות נגד החברה והבורר.

למרות טענות נציגה-המדינה, אמנון גולדנברג, לא הועלו כל תלונות בדבר התנהגותו של פרופסור צייס במהלך הבוררות, וגם השופט ויתקון לא ראה כל רע בקבלת הסכום של 10 אלפים דולר על-ידי הפרו-פסור, מכיוון שהוא לא הרוויח מכך מאור מה. שכן, סכום זה קוון משכרו כבורר, והוא קיבל בדיק את אותו סכום שקיבלו הבוררים האחרים, בסופו של דבר.

נהגתי בדרך האתית ביותר, ואמשיך לנהוג כך, מצהיר הפרופסור, ומבקש כי בית-המשפט הישראלי יעשה לו צדק. אי-לנה אלון